

Op 12 plaatsen, te weten mesiaal van de eerste molaren en distaal van de incisieven, werd het verlies van aanhechting van de dentogingivale vezels vanaf de glazuur-cementgrens gemeten met behulp van een pocketmeter. Dit getal werd representatief geacht voor het alveolaire botverlies.

Bij ruim 46% van de onderzochte 15-jarigen bleek het verlies van steunweefsel maximaal 1 mm te bedragen; bij 11% was er een verlies van maximaal 2 mm bij tenminste één element. Van de Europese kinderen had ruim 40% een verlies van maximaal 1 mm en 7% een verlies van maximaal 2 mm. Voor de niet-Europese kinderen waren deze getallen respectievelijk 84% en 36%, terwijl bij deze laatste groep ook meer elementen aangetast waren. Een relatie met het opleidingsniveau werd alleen bij Europese kinderen be-

paald. Een hogere opleiding bleek overeen te komen met minder botverlies bij minder elementen.

In de discussie wordt geconcludeerd dat niet-Europese kinderen meer vatbaar zijn voor parodontale afwijkingen dan Europese kinderen. Voorts wordt gemeld dat Sheiham de relatie van parodontopathieën met sociale status in een groep kinderen van dezelfde leeftijd niet kon aantonen. Voor deze discrepantie worden enkele verklaringen gegeven (gebruik van een andere index, een andere patiënt-tandartsratio). Tenslotte wordt gespeculeerd over de wijze waarop de afwijking het beste behandeld en voorkomen zou kunnen worden.

Jansen – Groningen

ONDERWIJS

IN MEMORIAM PROF. J. G. DE BOER

Met Prof. J. G. de Boer is een van de grote mannen van een vorige generatie tandartsen heengegaan. Hij was een docent die zijn buitengewone vakbekwaamheid, grote theoretische kennis en hoogstaande opvattingen over de uitoefening van het beroep volledig in dienst stelde van het tandheelkundig onderwijs, lang voordat er sprake was van motorische, cognitieve en affectieve vaardigheden. Naast concrete gegevens uit wetenschappelijk onderzoek, dat overigens in zijn tijd nog niet het huidige niveau had bereikt, waren het zijn enorme klinische ervaring, intuïtie en gezond verstand, die hem de weg wezen naar verbeteringen en vernieuwingen op velerlei gebieden van de tandheelkunde.

Hij kwam daardoor tot onwrikbare standpunten die hij onvervaard verdedigde – een uiting van een van zijn typische karaktereigenschappen. Een voorbeeld daarvan is de discussie over het gebruik van antibiotica in de endodon-

tie met een van de grootste autoriteiten op dat gebied, Prof. L. I. Grossman (in dit tijdschrift te vinden in jaargang 1954). De tijd leerde dat De Boer gelijk had.

Deze eigenschap had ook haar keerzijde: de onbuigzaamheid, die onenigheden soms deed uitgroeien tot ernstige conflicten en hem onverzoenlijke tegenstanders bezorgde. Tegenover de buitenwereld mocht hij wellicht de indruk wekken onverdraagzaam en ontoegeeflijk te zijn. Zij die het voorrecht hadden, hem in de huiselijke kring mee te maken, bemerkten dat zelfs de kwalificatie 'beminnelijk' op zijn karakter van toepassing was. En wie met hem op meer vertrouwelijke voet een enkele maal kon spreken tijdens een wandeling door de bossen, met zijn hond, wist dat hij kritischer was tegenover zichzelf en milder tegenover zijn tegenstanders dan hij zich meestal voordeed. De 'One Great Scorer' uit het gedicht van Grantland Rice, dat hij eens citeerde, heeft reden om hem mild te oordelen. De tandheelkundige professie in Nederland heeft reden om hem dankbaar te zijn.

Redactie

INTERNATIONAAL

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

Berichten

National Institute of Dental Research

De bekende onderzoeker Seymour J. Kreshover (V.S.), sedert 1966 directeur van het National Institute of Dental Research (zie ook Ned Tijdschr Tandheelkd 81: 318, sept. 1974) is per 1 juli 1975 als zodanig afgetreden. Hij heeft het NIDR 19 jaar gediend: eerst 10 jaar als adjunct-directeur, daarna 9 jaar als directeur.

Actuele research

Op de 53e Algemene Vergadering van de International Association for Dental Research (10-12 april 1975 te Londen) trok een

voordracht van de Finse onderzoekers Scheinin en Makinen de aandacht. Zij brachten verslag uit van een vergelijkend onderzoek aan 3 groepen personen naar de cariësbevorderende invloeden van saccharose (S), fructose (F) en xylitol (X). Na 2 jaar kwam (berekend naar het aantal nieuwe aantastingen en de uitbreiding der laesies) bij de X-groep 85% minder tandbederf voor dan bij de S-groep. Voor de F-groep bedroeg dit percentage 25. Over eventuele bijwerkingen van xylitol – dat nl. bij langdurig gebruik ingewandstoornissen zou kunnen veroorzaken – wordt niet gerept. Wel wordt vermeld dat één deelnemer van de X-groep wegens diarree van verdere deelname moest afzien.

Tevens wordt gewag gemaakt van een nieuw materiaal, dat behalve kunststof ook koolstofvezels bevat (zie ook Exc. odontol. Sectie IV, nr. 898, dec 1974). Het gaat hier om de kunststof Teflon, die in combinatie met koolstofvezels onder de naam Proplast in de handel wordt gebracht. Deze combinatie zou een uitzonderlijk goed

materiaal voor implantatie opleveren. Het is enigszins poreus, zodat ingroei van weefsel mogelijk wordt en voorts is het volkomen inert. Het wordt in de plastische chirurgie al toegepast.

European Association of Dental Educators

Kort voor de FDI-vergadering in München (1971) werden brieven aan alle universitaire opleidingsinstellingen in Europa verzonden, inhoudend het verzoek afgevaardigden te zenden naar een bijzondere bijeenkomst onder de auspiciën van de Commission on Dental Education van de FDI, om zich gemeenschappelijk te beraden over de vraag, hoe tot de oprichting van een European Association of Dental Educators te komen. Deze organisatie zou weliswaar onafhankelijk van de FDI zijn, maar zij zou noodzakelijkerwijs nauwe betrekkingen met de bovengenoemde CDE onderhouden.

Het resultaat van het verzoek was dat 95 docenten uit 14 Europese landen en uit 7 niet-Europese landen deze bijeenkomst bezochten. Daar werd een stuurgroep opgericht, bestaande uit 7 personen, te weten: Prof. R. Naujoks (West-Duitsland), voorzitter, Prof. E. D. Farmer (Ver. Koninkrijk), vice-voorzitter, Dr. A. Cowan (Ierland), secretaris en verder Prof. A. Darling (Ver. Koninkrijk), Prof. E. Hausser (West-Duitsland), Prof. H. Sahel (Frankrijk) en Prof. F. Urban (Tsjecho-Slowakije), leden.

Deze stuurgroep riep voor de oprichting van de Association de hulp in van nationale organisaties op het gebied van educatie of – voor zover die er niet waren – wederom van de bestaande tandheelkun-

dige onderwijsinstellingen. Verscheidene landen reageerden positief op dit verzoek. Ook werden betrekkingen aangeknoopt met de Association for Medical Education in Europe; hiervan werd zeer gewaardeerd advies ontvangen.

De stuurgroep kwam voor verdere uitwerking van de plannen in 1972, 1973 en 1974 opnieuw bijeen en de oprichting werd een feit. Behoudens officiële goedkeuring zal zij bekend staan onder de naam The Association for Dental Education in Europe, naar het voorbeeld van de medische zusterorganisatie.

Aan elk Europees land zal worden gevraagd, twee afgevaardigden te zenden naar de eerste Algemene vergadering, die waarschijnlijk in december 1975 te Straatsburg zal worden gehouden.

De nieuwe organisatie stelt zich ten doel: 1. de vooruitgang van de tandheelkundige opleiding in Europa te stimuleren; 2. de uitwisseling van gedachten tussen medische en tandheelkundige docenten in de verschillende landen te bevorderen; 3. methoden en doelstellingen van het onderwijs te evalueren en eventueel te herzien; 4. procedures te overwegen om docenten op hun onderwijstaak voor te bereiden.

Zij hoopt tot deze doelstellingen mede bij te dragen door het organiseren van wetenschappelijke vergaderingen, werkbijeenkomsten, etc. Voorgesteld wordt het lidmaatschap van de Association for Dental Education in Europe open te stellen voor landelijke beroepsorganisaties en universiteiten.

B U I T E N L A N D

VERENIGDE STATEN

Gezondheidsnota

De American Public Health Organisation heeft zich, binnen de Amerikaanse bestuursstructuur (Federatie van staten, staat, regio en gemeente), bezonnen op de vraag wat de huidige en toekomstige gezondheidszorg voor diensten nodig heeft.

Concluderend werd gesteld, dat ook in de toekomst behoefte zal blijven bestaan aan sterke en actieve regionale en lokale gezondheidsdiensten. Geen gezondheidsprogramma kan worden verwezenlijkt als ter plaatse (in de woon-gemeente) geen diensten beschikbaar en bereikbaar zijn en intensief worden benut.

Een omvattende gezondheidszorg (comprehensive health services) valt in vier onderdelen uiteen.

1. Openbare Gezondheidszorg (Community Health Services).

2. Gezondheidszorg voor de omgeving (Environmental Health Services).

3. Diensten voor Geestelijke Gezondheidszorg (Mental Health Services).

4. Persoonlijke Gezondheidszorg (Personal Health Services).

Omdat een moderne openbare gezondheidszorg tot doel heeft de gezondheid van de samenleving te beschermen en te verbeteren, is een steeds groeiend pakket van diensten noodzakelijk, dat tevens moet worden uitgebouwd.

Met betrekking tot de tandheelkundige zorg omvat het pakket van verplichtingen van het lokale en regionale bestuur onder meer de volgende paragraaf.

Ontwikkeling van preventief tandheelkundige programma's is essentieel voor een gezondheidsdienst. Speciaal dienen deze gericht te zijn op kinderen, onder blijvende inspanning om fluoride-gebruik, via waterleiding of langs andere wegen, te verzekeren. Procedures die leiden tot een totale en ononderbroken tandheelkundige verzorging der gehele bevolking, inclusief vroege ontdekking van mondkanker en tandheelkundige revalidatie, behoren tot de doelstelling van elke regionale gezondheidsdienst.

B I N N E N L A N D

MENSEN VOOR MENSEN

Op initiatief van de staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieugezondheid, hebben een aantal ministeries gezamenlijk een

brochure samengesteld, welke in kort bestek een overzicht biedt van de mogelijkheden een beroep of een opleiding te kiezen, waarbij de inzet wordt gevraagd t.b.v. mensen die zich door een lichamelijke, geestelijke en/of sociale oorzaak voor korte of langere tijd niet meer zelfstandig staande kunnen houden, of van kinderen die door medische of andere omstandigheden niet zoals gezonde kinderen van het leven kunnen genieten.

De opzet van het boekje is zodanig dat van ieder beroep een omschrijving wordt gegeven, alsmede gegevens over opleiding, zoals toelatingseisen, duur en adressen voor verdere informatie. 'Mensen voor mensen' is erop gericht bij de jongeren die in het bezit zijn van een diploma van het Voortgezet onderwijs belangstelling te wekken voor de beroepen in het kader van de gezondheidszorg. Aandacht wordt onder meer geschonken aan de beroepen van diëtist(e), mondhygiënist(e), tandartsassistent(e) en tandtechnicus. De uitgave is van mei 1975, in tweede druk en bijgewerkt tot oktober '74.

VASTSTELLING AANTAL STUDENTEN VOOR STUDIE- JAAR 1975/1976

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen heeft op grond van de zgn. Machtigingswet voor de studierichting der tandheelkunde voor het studiejaar 1975/1976 de navolgende aantallen eerstejaarsstudenten vastgesteld.

1. Rijksuniversiteit te Utrecht	108.
2. Rijksuniversiteit te Groningen	90.
3. Katholieke Universiteit te Nijmegen	90.
4. Rijksuniversiteit van Amsterdam	100.

5. Vrije Universiteit te Amsterdam 80.
De verdeling van de plaatsen bij de studierichtingen met een numerus fixus is dit jaar gebeurd volgens het systeem van de gewogen loting, waarbij de kansen groter worden naarmate het gemiddelde cijfer van het eindexamen hoger is.

Het totaal aantal beschikbare plaatsen bedraagt dus 468. Bij de loting zijn 150 kandidaten afgewezen. Vorig jaar bedroeg dit aantal 84.

PROMOTIE

L. A. Ravasz

Op dinsdag 30 september 1975 promoveerde de heer L. A. Ravasz (arts te Tilburg) tot doctor in de geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Utrecht, op een proefschrift getiteld: 'Maligne tumoren van de bovenkaak'.

Promotor was Prof. Dr. H. A. van Peperzeel, gewoon hoogleraar in de Radiotherapie.

De heer Ravasz begon de medische studie te Boedapest in 1948 en emigreerde in 1971 naar Nederland, waar hij als radiotherapeut werkzaam is in het Radiotherapeutisch Instituut te Tilburg.